

3. Верзунова М. В., Варахоцька А. І., Бабенко Н. С. (2018). Застосування інтерактивних технологій у процесі дистанційного навчання. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання*. 7(1). 301-306.

4. Фортунатов І. (2019). Використання віртуальної реальності в освіті: переваги та виклики. *Вісник Київського університету. Серія: Педагогіка. Психологія. Соціальна робота*. 1. 91-95.

*Кандидати екон. наук, доценти
кафедри маркетингу, комерційної
діяльності та економічної теорії
О. Ю. Александрова, М. В. Косич,
старший викладач **О. М. Мкртичян***

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ: РЕАЛІЇ, ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Війна змінила умови роботи викладачів і навчання здобувачів у закладах вищої освіти докорінно.

Серед викликів, які поставила війна і які потрібно подолати, слід виділити такі:

1. Основним викликом, що поставила війна, є підвищена тривожність, і її можна подолати лише через спілкування віч-на-віч, тобто на очних консультаціях або відеоконференціях, що цілком можна робити за будь-яких умов, крім тих, коли відбуваються активні бойові дії.

2. Скорегувати емоційний і психологічний стан можна лише активними діями, а отже, навчальний процес не має перериватися на довгий час. Рекомендовано працювати за розкладом, тоді в учасників освітнього процесу не переривається зв'язок один з одним, і відпрацьовується самодисципліна. У деяких випадках можна вчасно запросити психолога, якщо корегування не можливе через просте спілкування.

3. Брак технічних можливостей можна надолужити різноманітністю форм і режимів: синхронним, асинхронним, очним. Але слід зазначити, що форми і методи дистанційного навчання не мають бути новими, учасники освітнього

процесу вже повинні володіти навичками користування застосунками і ресурсами, інакше ефективності навчання очікувати не можна.

4. При від'їзді здобувачів і викладачів до безпечних регіонів застосовується дистанційне навчання, але відеозв'язок украй потрібний для ефективного навчання і роботи.

5. Найважче під час організації навчання в умовах воєнного часу – відсутність мотивації і самодисципліни у здобувачів. Усе залежить від досвіду, авторитету і методів роботи конкретного викладача, але основне – структурування роботи, контроль і оцінювання, постійний зв'язок із здобувачами, терпіння і наполегливість.

За будь-яких умов навчальний процес має бути ефективним, тому слід шукати форми і методи, можна спростити деякі завдання, але уникати бездумного спрощення, краще шукати форми і методи, які дадуть змогу не втратити ефективності. І особливо контроль – доброзичливий, але водночас справедливий і постійний. Якщо ми максимально збережемо якість і ефективність навчання, то підготуємо фахівців, які гарно працюватимуть і відновлять Україну, а освітня галузь здобуде особливий досвід роботи у воєнних умовах.

1. <https://bit.ly/3P53UEt>.
2. <https://bit.ly/3A5ezuv>.
3. <https://bit.ly/3vNtkzG>.

*Канд. екон. наук, доцент
кафедри маркетингу,
комерційної діяльності та
економічної теорії О. С. Гулай*

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

СИНЕРГЕТИЧНИЙ ЕФЕКТ У КОНТЕКСТІ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

Синергетика – часто застосовуваний термін як у менеджменті, маркетингу, так і комплексному застосунку маркетингових інструментів. У